

dem. Da jeg derfor end tidligere har udtalt Noget om, at jeg kunde tænke mig, at et Kirke= raad fik Indflydelse paa de kirkelige finansielle Spørgsmaal, har det aldrig været min Mening, at Statsmagten derved skulde unddrages den afgjørende Indflydelse i flere Henseender, som hjemlede den et Tilshyn med, at ikke dette særlige Samfund tog Retninger, som maatte misbilliges af Statsmagten. Det er mellem disse to Sider, disse to Punkter, at min Anskuelse om disse Forholds Ordning maa ligge. Jeg skal endnu kun tilføie, at Folketirken virkelig eksisterer. Den ærede Rigsdagsmand for Holst Amt's 2den Valgkreds (Tscherning) gjorde det tvivlsomt, som om man først skulde til at danne den; den bestaaer virkelig, ordnet og indrettet, og har sit Organ: Ministeriet for Kirke= og Underviisningsvæsenet, og under dette bestaae de sædvanlige Organer, som vi jo Alle kjende. Jeg kan isøvrigt være enig med den ærede Rigsdagsmand i, at den Betydning, som Landemoderne efterhaanden have faaet, efter mit Skjønne ikke har nogen særlig Begrundelse i den kirkelige Lovgivning, og at det kun er en Andrømmelse, man har gjort.

Klein: Efter den langvarige Forhandling, der har funden Sted om denne Sag, tør jeg kun udbede mig det ærede Things Opmærksomhed i 2 Minuter for at motivere min Afstemning over, som man, rigtignok efter min Formening med megen Ret, har kaldet det, det store Spørgsmaal om Folketirkens Posteringsmaade. Jeg skal ikke fordybe mig i Underfølgelse om, hvorvidt det er rigtigt at tale om en Eiendomsret for Kirken til visse Midler eller ikke, men kun udtale som min Formening, at Statsmagten maa kunne disponere over alle de Midler, der ere henlagte til Kirken, eller til kirkelige Diemed, men ved Siden af denne Formening skal jeg tillige udtale som min Overbeviisning, at Statsmagten af flere Hensyn maa være varsom med at gribe for stærkt eller voldsomt ind i Ordningen af Forhold, hvis Begrundelse ligger Aarhundreder tilbage i Tiden, og som have faaet Hævd, netop fra den danske Statsmagts Side, for Aarhundreder tilbage i Tiden. Det forholder sig, skal jeg tillade mig i Forbigaaende at bemærke,

ikke som den ærede Rigsdagsmand for Holst Amt's 2den Valgkreds (Tscherning) bemærkede, at man kan see af Christian den Femtes danske Lov, at der kun var henlagt Midler til Præsterne og deres Underhold; dersom den ærede Rigsdagsmand havde læst hele Christian den Femtes danske Lovs 2den Bog tilende, vilde han have funden i de sidste Capitler tydelige Vidnesbyrd om, at man ligesaa vel har henlagt Midler til Kirken og Kirkerne som til Præsterne. Hovedtingen er dog, at, efter min Anskuelse, er det Statsmagten, der for Aarhundreder tilbage har sanctioneret disse Midlers Henlæggelse til kirkelige Diemed. Men Staten skal, som sagt, efter min Mening af flere Grunde være særdeles varsom med at gribe forstyrrende ind i disse Forhold, og navnlig maa Staten være varsom, forsaavidt endeel af disse Midler stiftes privat Gøddædighed; heller ikke Spørgsmaalet om Legaterne skal jeg imidlertid komme dybere ind paa. Efter denne min Opfattelse af Forholdet kan det ikke være tvivlsomt for mig, at jeg maatte stemme imod den nye Posteringsmaade af Folketirken, forsaavidt der igjennem middelbart eller umiddelbart skulde være fremkommen Anthyding om, at Folketirkens Midler skulde være unddragne den lovgivende Magts Indflydelse; men jeg har ikke kunnet see, at der i Ministerens Forslag ligger nogensomhelst saadan Anthyding. Det er udtalt fra flere Sider, og det forekommer mig at være ganske aabenbart, at netop derved, at Folketirkens Midler optages som særligt Fond under Kirke= og Underviisningsministeriet, kommer det til at træde klart frem, at Lovgivningsmagten har Raadighed derover; thi det er Noget, der er skeet ofte og med flere af de særlige Fonds, at Statsmagten har grebet ind i dem, ja endogaa til den yderste Grad af Detail. Paa den anden Side skal jeg ikke nægte, at jeg fra først af har været stemt imod Ministerens Forslag, hvad Posteringen angaaer, fordi det ikke har været mig klart, hvad der skulde vinde ved denne nye Posteringsmaade, og jeg vil tilføie, at det ogsaa har været mig — jeg vil ikke sige saarende, men det har i ethvert Fald ikke forekommet mig smukt, naar man har kaldt Folketirken et Institut med særlige Fonds under Kirke= og Underviisningsministeriet. Jeg siger,